

Ny Bokin'i Daniela — Laharana Fahaefatra

Ny Filanjana Plomby

Jeff Pippenger

2023-11-27

Miresaka ny amin'ilay “fotoana fito” ao amin'ny Levitikosy enina amby roapolo isika araka ny anehoana azy ao amin'ny bokin'i Daniela. Izany no anaovantsika izany, satria ny iray amin'ireo toetra ara-paminaniana an'ilay “fotoana fito” dia izao: maneho ny “vato mahasolafaka” izay nolavin'ny mpanao trano izy. Faritako ho toy ny fahamarinana iray izay azo jerena nefa tsy hita ilay vato mahasolafaka aseho ao amin'ny Soratra Masina. Ho an'izay mahita azy dia saro-bidy izy; fa ho an'izay tsy mahita azy kosa, tsy izay ihafahany solafaka ihany izy, fa ilay vato izay manoto azy ho vovoka koa.

Rehefa nanolotra ilay vato nolavin'ny mpanao trano Kristy, dia nambarany fa ny vatofehizoro no ho tonga “loha” amin'ny zoro. Ny hafatry ny vato nolavina ao amin'ny Soratra Masina dia mifandray mandrakariva amin'Andriamanitra mandalo ny vahoakan'ny fanekena taloha, sady amin'izay koa Andriamanitra miditra amin'ny fanekena amin'ny vahoaka izay tsy mba vahoakan'Andriamanitra teo aloha.

Hoy Jesosy taminy hoe: Moa tsy mbola novakinareo va ny Soratra Masina manao hoe: “Ny vato izay nolavin'ny mpanao trano, dia izany no tonga fehizoro; avy tamin'ny Tompo izao, ka mahagaga eo imasontsika”? Koa izany no ilazako aminareo: Hesorina aminareo ny fanjakan'Andriamanitra ka homena firenena iray izay hamoa ny voany. Ary izay rehetra ho tafintohina amin'izao vato izao dia ho torotoro; fa izay hianjeran'izy io kosa dia ho potipotehiny ho vovoka. Matio 21:42–44.

Ny faminaniana voalohany momba ny “fotoana” izay nitarihan'ireo anjely masina an'i William Miller ho hita, dia ny “fotoana fito” ao amin'ny Levitikosy enina amby roapolo. Nanomboka ny fizotran'ny fandravana ireo fahamarinana fototra izay naorin'ny Tompo tamin'ny alalan'ny asa fanompoan'i Miller ny Advantisma Laodiseana, tamin'ny fandavany ilay voalohany indrindra tamin'ireo zavatra hitan'i Miller. Mazava ho azy fa izay fanoharana ara-paminaniana rehetra momba ny fanorenana masina dia fanoharana an'i Kristy, Izay “Vato”; koa ny fandavana ny “fotoana fito” tamin'ny 1863 dia tsy manondro fotsiny ny fiandohan'ny fizotran'ny fandavana ireo fahamarinana fototra, fa maneho koa ny fandavana an'i Kristy. Tahaka ny fanambaran'i Kristy momba ilay vato nolavina, i Petera koa dia manondro fa iray amin'ireo faminaniana mifandray amin'ilay vato fanorenana ny hoe ho tonga amin'ny farany ho “lohany eo amin'ny zorony” izany.

Koa voasoratra ao amin'ny Soratra Masina hoe: Indro, mametraka vato fehizoro lehibe ao Ziona Aho, voafidy sady sarobidy; ary izay mino Azy dia tsy ho menatra. Koa aminareo izay mino dia sarobidy Izy; fa amin'izay tsy mankatò kosa, ilay vato nolavin'ny mpanao trano, dia io ihany no tonga fehizoron'ny zorony, sady vato mahatafintohina sy vatolampy mahahina, dia ho an'izay tafintohina amin'ny teny, satria tsy mankatò izy; ary ho amin'izany ihany koa no nanendrena azy. Fa ianareo kosa dia taranaka voafidy, fisoronana mpanjaka, firenena masina,

vahoaka navahana ho an'Andriamanitra, mba hanehoanareo ny fiderana Azy izay niantso anareo hiala tamin'ny maizina ho amin'ny fahazavany mahagaga; ianareo izay fahiny tsy vahoaka, fa ankehitriny dia vahoakan'Andriamanitra; izay tsy nahazo famindram-po, fa ankehitriny efa nahazo famindram-po. 1 Petera 2:6–8.

Ny vato fehizoro tamin'ny fiandohan'ny Advantisma dia tonga lohan'ny zorony. Mifanaraka amin'i Kristy sy Petera i Isaia, ary ampiasain'i Isaia ny vato fehizoro hanehoana vahoakan'ny fanekena iray izay ilaozana ka soloina vahoakan'ny fanekena vaovao. Ao amin'ny fijoroany ho vavolombelona dia asehony sokajin'olona iray izay nanao fanekena tamin'ny fahafatesana ary nandray lainga. Ny lainga izay raisiny dia ilay lainga izay lazain'i Paoly fa mitondra fitaka mahery amin'ireo izay manao fanekena amin'ny fahafatesana, satria tsy nandray ny fitiavana ny fahamarinana izy ireo.

Koa henoy ny tenin'i Jehovah ianareo, ry lehilahy mpaneso, izay manapaka ity firenena izay ao Jerosalema ity. Satria ianareo nanao hoe: Efa nanao fanekena tamin'ny fahafatesana izahay, ary efa nifanaiky tamin'ny fiainan-tsi-hita; raha mandalo ny loza manafotra, dia tsy hahatratra anay izany; fa ny lainga no nataonay fialofana, ary ny fitaka no niafenanay. Koa izao no lazain'i Jehovah Tompo: Indro, mametraka vato ao Ziona ho fanorenana Aho, dia vato voazaha toetra, vato fehizoro sarobidy, fanorenana mafy orina; izay mino dia tsy ho maika. Ny rariny koa no hataoko ho famolaina, ary ny fahamarinana ho fitana; ary ny havandra no handrava ny fialofan'ny lainga, ary ny rano no hanafotra ny fitoerana miafina. Ary ho foana ny fanekenareo tamin'ny fahafatesana, ary tsy haharitra ny fifanekena amin'ny fiainan-tsi-hita; raha mandalo ny loza manafotra, dia ho voahitsakitsany ianareo. Isaia 28:14–18.

Ny “fotoana impito” dia nafenina tao ambanin'ny lainga, ary rehefa mandalo ny vahoakan'ny fanekena taloha Andriamanitra ka miditra amin'ny fanekena amin'ny iray hetsy sy efatra alina sy efatra arivo, dia hiakatra ho “loha” amin'ny zorony ilay vato izay teo aloha no vato fehizoro nolavina. Ho an'izay mahalala izany fahamarinana izany dia sarobidy izy, ary ho an'izay tsy mahalala kosa, ilay vato izay tonga lohan'ny zorony dia tsy vitan'ny hoe manorotoro azy, fa tonga vato fasany koa amin'ny heviny an'ohatra.

Ao amin'ny bokin'i Daniela, ao amin'ny toko fahavalo sy andininy fahasivy ambin'ny folo, no ahitantsika ny “faran'ny fahatezerana”, ka izany no manondro fa tsy maintsy misy koa ny “fiafaran'ny voalohany” amin'ny fahatezerana. Ny fe-potoana hatramin'ny 677 tal. J.K. ka hatramin'ny 22 Oktobra 1844 no maneho ny fotoana izay hanitsakitsahana ny fitoerana masina (sy ny maro). Fa ny fahefan'ny papa dia tsy maintsy hambinina mandra-pahatanteraky ny fahatezerana, araka ny Daniela toko fahairaka ambin'ny folo, andininy fahenina amby telopolo. Raha ny faran'ny fahatezerana ao amin'ny toko fahavalo no maneho ny fiafaran'ny fe-potoana iray, dia ny faran'ny fahatezerana ao amin'ny toko fahairaka ambin'ny folo koa dia maneho ny fiafaran'ny fe-potoana iray. Izany no ampianarin'ny Baiboly mazava tsara, na dia efa nafenin'ireo izay nanao fanekena tamin'ny fahafatesana tamin'ny lainga aza izany fahamarinana izany.

Ny faran'ireo fahatezerana roa tonta dia maneho ny faran'ny fe-potoana iray mitovy tanteraka, satria samy fahatanterahan'ilay ozona iray ihany izy roa, dia ny roa arivo sy diman-jato sy roapolo taona nisian'ny fanaparitahana, fahababoana ary fanandevozana. Ny fanjakana avaratra no

voalohany niaritra ny fanaparitahana sy ny fahababoana ary ny fanandevozana tamin'ireo “impito,” rehefa tamin'ny 723 talohan'i Kristy no nitondran'ny mpanjakan'i Asyria azy ho babo. Ny fanjakana atsimo dia niharan'izany loza izany koa tamin'ny 677 talohan'i Kristy. Jeremia dia manamafy izany zava-misy izany.

Israely dia ondry efa miely patrana; ny liona no nandroaka azy; voalohany, ny mpanjakan'i Asyria no nandrapaka azy; ary farany, i Nebokadnezzara, mpanjakan'i Babylona, no nanorotora ny taolany. Jeremia 50:17.

Jeremia dia manondro fitsarana miandalana. Ny Asiriana dia nanala ny fanjakana avaratra tamin'ny 723 talohan'i Kristy, avy eo nentiny ho any Babylona, renivohiny, i Manase tamin'ny 677 talohan'i Kristy. Ary avy eo Nebokadnezzara naka an'i Joiakima, ka izany no nanamarika ny fiandohan'ny fitopolo taona naha-babo tamin'ny 606 talohan'i Kristy. Ary avy eo Nebokadnezzara naka an'i Zedekia ka nandrava an'i Jerosalema tamin'ny 586 talohan'i Kristy.

Ny fanjakana atsimo dia efa nampitandremana fa hiharan'ny anjara mitovy amin'izay nihatra tamin'ny fanjakana avaratra izy raha mbola nanohy ny fikomiany. Ny fitsarana nahazo ny fanjakana avaratra dia hotanterahina amin'ny fanjakana atsimo, ary ny tandindon'izany fitsarana izany dia tsipika izay hahinjitra eo ambonin'i Joda. Ao amin'ny fanambaran'i Isaia dia “tsipika” fotsiny izany, fa ao amin'ity andalan-teny manaraka ity, ilay “tsipika” dia ny “tsipik'i Samaria.”

Koa izao no lazain'i Jehovah, Andriamanitra ny Isiraely: Indro, loza toy izao no haterako amin'i Jerosalema sy ny Joda, ka izay rehetra mandre izany dia samy hangintsingintsina ny sofiny roa. Ary hahinjira eo ambonin'i Jerosalema ny famolain'i Samaria sy ny fitari-danja ho an'ny taranak'i Ahaba; ary hofafako Jerosalema tahaka ny famafan'ny olona lovia, dia hofafany ka avadiny ambony ambany. Ary hahafoy ny sisa amin'ny lovako Aho ka hatolotro eo an-tànan'ny fahavalony izy; ary ho rembin-javatra sy babo ho an'ny fahavalony rehetra izy; satria nanao izay ratsy eo imasoko izy ka nampahatezitra Ahy hatramin'ny andro nivoahan'ny razany avy tany Egypta ka mandraka androany. 2 Mpanjaka 21:12–15.

Misy fanehoam-paminaniana roa ao amin'ireo andininy vao notanisaina izay tsy maintsy hodinihina. Ny voalohany dia ny fanjenjenan'ny sofina, ary ny faharoa dia ny pilao. Ao amin'ireo andininy ireo dia aseho koa fa ny famolain'i Samaria no pilao an-tranon'i Ahaba. Ny famolaina sy ny pilao dia fitaovam-pitsarana, izay ampiasaina eo amin'ny fizotry ny fanorenana. Ao amin'ireo andininy ireo dia ambarany fa ilay fitsarana iray ihany izay tanterahina tamin'ny fanjakana avaratra, aseho amin'i Samaria sy ny taranak'i Ahaba, dia hoentina amin'i Joda sy Jerosalema. Tamin'ny fotoana nanambarana ny fampitandremana, ny fanjakana avaratr'i Isiraely dia efa notafihana, resy, rava ary nentina ho amin'ny fanandevozana. Ny hafatry ny fitsaran'Andriamanitra dia miteraka fanjenjenan'ny sofina amin'izay mandre ny fampitandremana. Na ny pilao na ny fanjenjenan'ny sofina dia samy hita intelo avy ao amin'ny Soratra Masina. Amin'ny tranga tsirairay dia maneho ny fahatezeran'Andriamanitra amin'ny olony ihany izy ireo.

Ary tonga ny Tompo ka nitsangana, dia niantso tahaka ny tamin'ny fotoana hafa hoe: Samoela, Samoela. Ary Samoela namaly hoe: Mitenena, fa mihaino ny mpanomponao. Dia hoy ny Tompo tamin'i Samoela: Indro, hanao zavatra eo amin'ny Isiraely Aho, ka izay rehetra mandre

izany dia hangintsingintsina ny sofiny roa. Amin'izany andro izany no hanatanterahako amin'i Ely izay rehetra nolazaiko ny amin'ny taranany; raha vao manomboka Aho, dia hotanterahiko hatramin'ny farany koa. 1 Samoela 3:10–12.

Ny fandravana ny tranon'i Ely no faminania izay hampaneno ny sofin'izay rehetra mandre izany. Ny fanenon'ny sofina, tamin'ny andron'i Samoela, dia tandindon'ny fandalovan'ny tranon'i Ely. Ny fahatanterahan'ny faminania nomena an'i Samoela dia ny fandravana ny tranon'i Ely sy ny fanorenana an'i Samoela ho mpaminany. Samoela dia misolo tena vahoaka iray izay, araka ny lazain'i Petera, fahiny dia tsy vahoakan'Andriamanitra, fa ankehitriny kosa dia vahoakany; satria rehefa naorina ho mpaminany Samoela, dia rava ny tranon'i Ely. Jeremia koa dia manambara fitsarana hamelezana ny mpitondra tao Jerosalema izay mampaneno sofina.

Ary lazao hoe: Henoy ny tenin'i Jehovah, ry mpanjakan'ny Joda sy ry mponina ao Jerosalema; izao no lazain'i Jehovah, Tompon'ny maro, Andriamanitra ny Isiraely: Indro, hitondra loza amin'ity toerana ity Aho, ka izay rehetra mandre izany dia hangintsingintsina ny sofiny. Jeremia 19:3.

Ireo firesahana telo rehetra momba ny sofina mangorintsina dia mifandray amin'ny vahoakan'ny fanekena izay nanao fanekena tamin'ny fahafatesana ka nony afaka izany dia notafihina, resy, nopotehina, naely patrana ary nentina ho amin'ny fanandevozana. Ny sofina mangorintsina dia tandindon'ny fitsaran'ny fahatezeran'Andriamanitra, ary ny tandindon'izany fitsarana izany koa dia aseho intelo ao amin'ny Soratra Masina amin'ny teny hoe “plummet.” Efa novakiantsika izany tao amin'ny Mpanjaka Faharoa sy Isaia, nefa mbola misy firesahana iray hafa momba ny “plummet” ao amin'ny Soratra Masina, ary amin'izany firesahana izany ny teny hoe plummet dia nadika avy amin'ny teny hebreo hafa noho ilay teny nampiasaina tamin'ireo firesahana roa teo aloha.

Ary ilay anjely izay niresaka tamiko dia tonga indray ka namoha ahy, tahaka ny olona mifoha avy amin'ny torimasony. Ary hoy izy tamiko: Inona no hitanao? Dia hoy izaho: Nijery aho, ka indro, fanaovan-jiro iray vita amin'ny volamena avokoa, ary misy lovia eo an-tampony, ary misy jirony fito eo aminy, mbamin'ny fantsona fito ho amin'ireo jiro fito izay eo an-tampony; ary misy hazo oliva roa eo anilany, ny iray eo ankavanany amin'ny lovia, ary ny iray eo ankavian'izany. Dia namaly aho ka niteny tamin'ilay anjely izay niresaka tamiko hoe: Inona moa ireto, tompoko? Ary ilay anjely izay niresaka tamiko dia namaly ka nanao tamiko hoe: Tsy fantatrao va izay hevitr'ireto? Dia hoy aho: Tsia, tompoko. Ary dia namaly izy ka niteny tamiko hoe: Izao no tenin'i Jehovah amin'i Zerobabela hoe: Tsy amin-kery, na amin'ny hery, fa amin'ny Fanahiko, hoy Jehovah, Tompon'ny maro. Iza moa ianao, ry tendrombohitra lehibe? Ho tonga tany lemaka eo anatrehan'i Zerobabela ianao; ary izy no hanoaka ny vato fehizoro, amidradradrana hoe: Fahasoavana, fahasoavana ho azy anie izany. Ary tonga tamiko koa ny tenin'i Jehovah hoe: Ny tanan'i Zerobabela no nanorina ny fanorenan'ity trano ity; ny tanany koa no hahavita azy; ary ho fantatrao fa Jehovah, Tompon'ny maro, no naniraka ahy ho aminareo. Fa iza no nanamavo ny andron'ny zavatra madinika? Fa hifaly ireo ka hahita ny pilao eo an-tanan'i Zerobabela, dia ireo fito; ireo no mason'i Jehovah, izay mizaha eran'ny tany rehetra. Dia namaly aho ka nanao taminy hoe: Inona ireto hazo oliva roa eo ankavanany amin'ny fanaovan-jiro sy eo ankaviany ireto? Dia namaly fanindroany aho ka nanao taminy hoe: Inona

ireto sampan'oliva roa ireto, izay amin'ny alalan'ny fantsona volamena roa no andatsahany avy amin'ny tenany ny diloilo volamena? Ary dia namaly ahy izy ka nanao hoe: Tsy fantatrao va izay hevitr'ireto? Dia hoy aho: Tsia, tompoko. Ary hoy izy: Ireto no voahosotra roa, izay mitsangana eo anilan'ny Tompon'ny tany rehetra. Zakaria 4:1–14.

Ny teny adika hoe “plummet” ao amin'ny Mpanjaka Faharoa sy Isaia toko faha-roapolo amby valo dia “mishqâl”, ary midika hoe vato fandanjana izany. Ao amin'ireo andininy roa ireo dia vato fandanjana (plummet) no hatao miaraka amin'ny tsipika. Ny vato fandanjana no ampiasaina amin'ny mizana, ary maneho fitsarana izany. Ny tsipika miaraka amin'ny vato fandanjana dia tsipiky ny fitsarana. Ny tsipik'i Samaria dia ny fe-potoana hoe “impito”, na roa arivo sy diman-jato amby roapolo taona. Io fe-potoana io ihany no hapetraka amin'ilay fanjakana atsimo, izay efa nampiharina tamin'ilay fanjakana avaratra. Ny fiafaran'ireo tsipika roa ireo dia aseho ao amin'ny bokin'i Daniela ho fiafaran'ny fahatezerana farany na fiafaran'ny fahatezerana voalohany. Io fe-potoana io dia aseho ao amin'i Daniela ho ilay fotoana izay hanitsakitsahana an'i Jerosalema sy ny antokon'olona amin'ny alalan'ireo fahefana roa mpandringana, dia ny fanompoan-tsampy sy ny fahefan'ny papa. Samy hanomboka ireo fe-potoana roa ireo rehefa notafihiny ny fahavalo, resin'ny fahavalo, rava ny renivohiny avy, ary nentina ho amin'ny fanandevozana ny mponiny.

Fa ao amin'i Zakaria, ny teny hoe “plummet” dia voaforona amin'ny fitambaran'ny teny hebreo roa. Ny teny voalohany dia “eben”, ary midika hoe “manorina”, ary midika koa hoe “vato”. Midika hoe “vato fanorenana” izany. Io teny io avy eo dia ampiarahina amin'ny teny hebreo hoe “bediyl”, izay midika hoe “mizara na mampisaraka”. Ny “plummet” ao amin'i Zakaria dia ilay vato anorenana ka miteraka fisarahana sy fizarazarana. Ny fisarahana dia eo amin'ny sokajin'olona mpivavaka roa; ny sokajy iray izay mifaly rehefa mahita ilay vato, manao azy ho lohan'ny zorony, ary manorina eo amboniny; ary ny iray hafa izay tsy mahita azy, mandà azy, tafintohina aminy, ary farany potipotehiny, ka izany no tonga vato lohany na vato fasany. Ny sokajy iray manao fanekena amin'ny fiainana, ny iray kosa fanekena amin'ny fahafatesana.

Ao amin'ny tantaran'i Zakaria, i Isiraely fahiny dia vao avy nivoaka avy tany Babylona mba hanorina indray sy hamerina amin'ny laoniny an'i Jerosalema. Zorobabela dia notendrena ho governora, ary izy no hiandraikitra ny asa. Izy no nametraka ny vato fanorenana tamin'ny fiandohan'ny asa, ary izy no nametraka ny vato fehizoro, na vato famaranana, tamin'ny fiafaran'ny asa. Zorobabela dia midika hoe “taranak'i Babylona”. Ny faminiana rehetra dia manondro ny andro farany, ary ny anaran'i Zorobabela no tandindon'ny tantaran'ny hafatry ny anjely voalohany tamin'ny nametrahana ny vato fanorenana, ary ny anarany koa no tandindon'ny hafatry ny anjely fahatelo, rehefa apetraka ny vato fehizoro, na vato famaranana. Ny fisehoan'ny firotsahan'ny Fanahy Masina na tamin'ilay fihetsiketsehana voalohany na tamin'ilay fihetsiketsehana faharoa dia asehon'ny anaran'i Zorobabela (taranak'i Babylona), satria izany no misolo tena ny hafatra izay miantso ny taranaka farany amin'ny “tarana-babyloniana” mba hivoaka. Izy io dia misolo tena ny hafatry ny Antso Amin'ny Misasakalina izay nitranga tamin'ilay fihetsiketsehana voalohany, ary efa eo an-dalam-pitrangana ao amin'ilay fihetsiketsehana farany amin'ny Antso Mafy.

Ireo hazo oliva roa, ireo sampana oliva roa, ary ireo voahosotra roa izay maneho ireo fanaka izay androtsahan'ireo fantsona volamena roa ny menaka ao anatin'ny:

“Ireo voahosotra mitsangana eo anilan’ny Tompon’ny tany rehetra dia manana ny toerana izay nomena an’i Satana fahiny amin’ny maha kerobima mpiaro azy. Amin’ny alalan’ireo zava-mananaina masina manodidina ny seza fiandrianany no itohizan’ny Tompo fifandraisana tsy tapaka amin’ny mponin’ny tany. Ny diloilo volamena dia maneho ny fahasoavana izay ampitondran’Andriamanitra famatsiana ny jiron’ny mino, mba tsy hihorohoro sy ho faty izy. Raha tsy nalatsaka avy any an-danitra tao amin’ny hafatry ny Fanahin’Andriamanitra io diloilo masina io, dia hanana fifehezana feno amin’ny olona ny herin’ny ratsy.

“Tsy omem-boninahitra Andriamanitra rehefa tsy raisintsika ireo hafatra izay alefany ho antsika. Amin’izany no andavantsika ilay menaka volamena izay tiany haidina ao amin’ny fanahintsika mba hampitaina amin’ireo izay ao amin’ny maizina. Rehefa ho tonga ny antso hoe: ‘Indro, avy ny mpampakatra; mivoaha hitsena azy,’ ireo izay tsy nandray ny diloilo masina, izay tsy nikolokolo ny fahasoavan’i Kristy tao am-pony, dia hahita, tahaka ireo virijina adala, fa tsy vonona hihaona amin’ny Tompony izy. Tsy manana hery ao amin’ny tenany izy hahazoana izany menaka izany, ary potika ny fiainany. Fa raha angatahina kosa ny Fanahy Masin’Andriamanitra, raha mifona isika tahaka izay nataon’i Mosesy hoe: ‘Asehoy ahy ny voninahitrao,’ dia haely ao am-pontsika ny fitiavan’Andriamanitra. Amin’ny alalan’ireo fantsona volamena no hampitana amintsika ilay menaka volamena. ‘Tsy amin-kery, na amin-tsaina, fa amin’ny Fanahiko, hoy Jehovah, Tompon’ny maro.’ Amin’ny fandraisana ireo taratra mamirapiratra avy amin’ny Masoandron’ny Fahamarinana no hamirapiratan’ny zanak’Andriamanitra tahaka ny fanazavana eo amin’izao tontolo izao.” Review and Herald, 20 Jolay 1897.

Imbetsaka i Zakaria no nanontany hoe iza ireo hazo oliva roa ireo, ka nampifantoka ny saina tamin’ireo tandindona samihafa momba ireo vavolombelona roa. I Sister White dia mamantatra ireo hazo oliva roa ho ireo vavolombelona roa ao amin’ny Apokalypsy toko fahiraika ambin’ny folo.

“Momba ireo vavolombelona roa ireo dia mbola ambaran’ny mpaminany hoe: ‘Ireo no hazo oliva roa sy fanaovan-jiro roa, izay mitsangana eo anatrehan’Andriamanitry ny tany.’ ‘Ny teninao,’ hoy ny mpanao Salamo, ‘dia jiro ho an’ny tongotro sy fanazavana ho an’ny lalako.’ Apokalypsy 11:4; Salamo 119:105. Ireo vavolombelona roa ireo dia maneho ny Soratra Masina amin’ny Testamenta Taloha sy ny Testamenta Vaovao.” Ilay Ady Lehibe, 267.

Naniry hahatakatra i Zakaria hoe iza ireo vavolombelona roa ireo. Tamin’ny Revolisiona Frantsay dia ny Testamenta Taloha sy ny Testamenta Vaovao izy ireo. Naseho ho i Mosesy sy Elia izy ireo, izay novonoin’ily bibidia niakatra avy tamin’ny lavaka tsy hita noanoa teny an-dalambe. Izy ireo dia maneho ny asa fanompoan’ny Future for America izay novonoina tamin’ny 18 Jolay 2020.

Tamin’ny fiandohan’ny toko, rehefa nofohazina i Zakaria, raha navondrona ny taolana maina maty, nefa mbola tsy velona, dia nanontany i Gabriela hoe: “Inona no hitanao?” Nofaritan’i Zakaria izay hitany, ary avy eo dia nanontany hoe: “Inona ireto, tompoko?” Nanasongadina ny foto-kevitra ny fanontaniana i Gabriela, tamin’ny namaliany ny fanontaniana’i Zakaria tamin’ny fanontaniana iray. Nanontany an’i Zakaria izy hoe: “Tsy fantatrao va izay ireto?” Avy eo dia namaly i Gabriela hoe: “Ity no tenin’i Jehovah ho an’i Zerobabela, manao hoe: Tsy amin-kery, na

amin'ny fahefana, fa amin'ny Fanahiko, hoy Jehovah, Tompon'ny maro.”

Ny Tenin'i Jehovah izay nomena an'i Zerobabela dia izao: “Tsy amin-kery, na amin-tanjaka, fa amin'ny Fanahiko, hoy Jehovah, Tompon'ny maro. Iza moa ianao, ry tendrombohitra lehibe? Eo anatrehan'i Zerobabela dia ho tonga lemaka ianao; ary hamoaka ny vato fehizorony izy amin'ny fihobiana, manao hoe: Fahasoavana, fahasoavana anie ho aminy.”

Zerobabela, governora, dia maneho ilay iraka izay manamboatra ny lalana eo amin'ny tantara fanombohana sy famaranana, ka eo anoloany ny tendrombohitra dia tonga tahaka ny tany lemaka. Isaia dia manondro ny asan'io iraka io ihany ka milaza fa izy no “hanamboatra any an-efitra lalambe ho an'Andriamanitsika,” ary hampiakariny “ny lohasaha rehetra.” Hataony koa “hietry ny tendrombohitra sy ny havoana rehetra,” fa ilay “tendrombohitra lehibe” eo anatrehan'i Zerobabela governora dia “ho tonga tany lemaka.”

Ny hafatry William Miller momba ny “fito heny” dia nomen'Andriamanitra azy. Zerobabela dia maneho an'i William Miller, izay nametraka ny vato fanorenana ny “fito heny,” ary izy koa dia maneho ireo tanana izay “hampamoaka ny vato fehizoro” miaraka amin'ny “fihobiana sy ny fiantsoana hoe: Fahasoavana, fahasoavana anie ho aminy.” Ny famerenana indroa ny teny hoe “fahasoavana” dia maneho ny hafatry ny Antso amin'ny Misasakalina. Ny “fihobiana” dia maneho io hafatra io ihany, izay asehon'ny antso mafy ataon'ny anjely fahatelo, ary ny “fiantsoana” kosa dia maneho ny Antso amin'ny Misasakalina. Ny andalan-teny manontolo dia momba ny hafatry ny Antso amin'ny Misasakalina. Momba ireo virijiny izay natory tao amin'ny fahafatesana teny an-dalamben'ny Apokalypsy toko fahairaika ambin'ny folo izany, izay mamakivaky ny lohasahan'ny taolana maina maty. Momba ny fitsanganan'ny taolana maina maty izany, ary momba ny anjara asan'ny “plummet” ara-paminaniana izay hitan'ireo virijiny hendry ka mahatonga azy ireo hifaly.

Ary hoy Zakaria nanao hoe: “ankoatra izany.” Ny hoe ankoatra izany dia midika fametrahana ny andalana manaraka eo ambonin'ilay andalana teo aloha. Izany dia manondro ny foto-kevitra ara-paminaniana hoe andalana eo ambonin'ny andalana. Ny resaka teo aloha dia namantatra ny fifohazan'ny olon'Andriamanitra amin'ny sasakalina, izay asehon'i Zakaria. Ny resaka teo aloha dia nanindry imbetsaka ny fanirian'ny olon'Andriamanitra amin'ny andro farany hahatakatra hoe iza ireo vavolombelona roa ao amin'ny Apokalypsy toko fahairaika ambin'ny folo. Ny resaka teo aloha dia nanambara fa i Zerobabela dia maneho ny asa ao amin'ny hetsika voalohany ary koa ny asa ao amin'ny hetsika farany. Nambarany fa ny “tanàn'i” Zerobabela (izay maneho ny herin'olombelona) no hametraka ny vato fanorenana sy ny vato fehizoro, nefa ny asan'ny tanany dia vita ihany, ary mbola tanterahina ihany, amin'ny alalan'ny hery masina avy amin'ilay Mpananatra.

Ny dinika izay nanaraka, izay tokony hapetraka eo ambonin'ilay dinika teo aloha, dia mampahafantatra fa rehefa mamita ny asa ny “tanàn'i Zerobabela”, amin'izay ny olon'Andriamanitra amin'ny andro farany dia “hahafantatra fa ny Tompo” no “naniraka” an'i Gabriela, ilay mpitondra fahazavana, “ho any amin'ny” olon'Andriamanitra. Hahafantatra ny fizotran'ny fifandraisana avy any an-danitra izy ireo, izay fahamarinana voalohany aseho

mifandray amin'ny Apokalypsin'i Jesosy Kristy. Ny mandà ny hafatra sy ny asan'i Zerobabela dia mandà ny hafatra izay avy amin'i Gabriela, izay noraisiny avy tamin'i Kristy, ary Izy kosa nandray izany avy tamin'ny Ray.

Dia voafaritra ireo sokajin'ny mpivavaka roa. Ny sokajy iray “nanamavo ny andron'ny zavatra madinika?” Ny sokajy hafa kosa “hifaly” rehefa izy “hahita ny firaka fandrefesana eo an-tànan'i Zerobabela mbamin'ireo fito” izay “mason'i Jehovah, izay miriaria atsy sy aroa manerana ny tany rehetra.” Izay manamavo ny andron'ny zavatra madinika dia manamavo ny asa ara-tantara nataon'i William Miller araka ny asehon'ily “firaka fandrefesana.” Izy ireo dia ampitahaina amin'ireo izay mifaly rehefa mahita ny “firaka fandrefesana” eo an-tànan'i Zerobabela. Ny “firaka fandrefesana” ao amin'i Zakaria dia ilay vato fanorenana izay miteraka fisarahana. Ny sokajy iray dia manamavo ny “firaka fandrefesana,” satria mandà tsy hahita izy fa ny “firaka fandrefesana” eo an-tànan'i Zerobabela dia miaraka amin’“ireo fito.” Ny teny hoe “fito” izay miaraka amin'ny “firaka fandrefesana” dia ilay teny hebreo iray ihany izay adika hoe “impito” ao amin'ny Levitikosy enina amby roapolo.

Dia Zakaria dia mamerina indray ilay zava-misy fa, rehefa nifoha izy, dia tsy nahafantatra hoe iza ireo vavolombelona roa ireo. Koa manontany fanindroany izy hoe: “Inona ireto hazo oliva roa ireto?” Averiny indray izany, ka manontany hoe: “Inona moa ireto sampan-kazo oliva roa ireto, izay amin'ny alalan'ny fantsona volamena roa no amoahany avy amin'ny tenany ny diloilo volamena?” Ary i Gabriela dia manamafy ilay fanontaniana amin'ny famaliana indray ny fanontaniana'i Zakaria amin'ny fanontaniana hoe: “Tsy fantatrao va izay hevitr'ireto?” ka i Zakaria mamaly hoe: “Tsia.” Dia hoy i Gabriela: “Ireo no ilay voahosotra roa, izay mitsangana eo anilan'ny Tompon'ny tany rehetra.”

Ny toko dia manomboka amin'ny nampifoha an'i Zakaria tamin'ny torimasony i Gabriela. Koa izany no anehoan'i Zakaria ireo virijina izay ampandrenesina amin'ny misasakalina; ary rehefa ampandrenesina ireo virijina ireo, dia aseho ho manana vesatra mavesatra indrindra hahafantatra izay tondroin'ireo vavolombelona roa ao amin'ny Apokalypsy toko fahiraika ambin'ny folo. Ny boky rehetra ao amin'ny Baiboly dia mihaona sy mifafara ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy. Mifanaraka samy izy ny mpaminany rehetra, fa Andriamanitra tsy mpamorona fisavoritahana. Ny mpaminany rehetra dia miresaka bebe kokoa momba ny andro farany noho ny andro niainany.

I Gabriela dia mampiasa ny fitsipiky ny Alfa sy Omega amin'ny fanondroana fa i Zorobabela no hanomboka sy hamita ny asa fanorenana ny tempoly. Ny asany dia aseho amin'ny fametrahana ny vato fanorenana eo am-piandohana sy ny vato loha eo amin'ny farany. I Zorobabela dia maneho ny hetsiky ny Millerita sy ny hetsiky ny Future for America.

Izay asehon'i Gabriela amin'i Zakaria dia izao: ny asan'ny Antso amin'ny Misasakalina, na ao amin'ny hetsiky ny anjely voalohany izany na ao amin'ny hetsiky ny anjely fahatelo, dia tanterahina amin'ny herin'ny Fanahy Masina.

Raha nandry faty teo amin'ny arabe izy ireo, dia nifaly noho ny fatin'izy ireo izao tontolo izao; fa rehefa nitsangana izy, dia natahotra izao tontolo izao, ary izy ireo kosa nifaly. Mifaly izy ireo satria hitany eo an-tanan'i Zerobabela ny plomby fandrefesana amin'ireo “fito heny” ireo. Ny plomby

fandrefesana dia ilay vato anorenana, izay manavaka ny hendry amin'ny adala.

Tsy milaza hoe “ny fito” i Zakaria, fa milaza hoe “ireo fito ireo.” Hitan'ireo na ny roa arivo sy dimanjato ary roapolo taona niely patrana. Ilay teny nadika hoe “fito” dia ilay teny ihany koa nadika hoe “impito” ao amin'ny Levitikosy enina amby roapolo, ary maneho “ny ozona” amin'ny fanandevozana izay nampiankinina tamin'ny fanjakana avaratra sy atsimon'i Isiraely. Ny bokin'i Daniela dia mampahafantatra an'“ireo fito ireo” ho fahatezerana voalohany sy farany.

Ny vato fehizoro napetrak'i William Miller dia ny “fito heny”, ary ny vato famaranana napetraky ny hetsiky ny anjely fahatelo dia ny “fito heny”. Izay mifaly rehefa mahita “ireo fito ireo” ao amin'ny fifohazan'ny Antso Amin'ny Misasakalina amin'ny andro farany, dia hahita fisarahana sy fanavahana ny sarobidy amin'ny zava-poana. Ny sarobidy dia hifaly rehefa tonga ao amin'ny firaisam-po tanteraka izy, ary ny zava-poana kosa dia hahalala tara loatra fa tsy manana ny diloilo izay nidina tamin'ny alalan'ireo fantsona volamena roa izy. Ny fahamarinana izay mampifaly ny antoko iray dia ho vato mahatafintohina ho an'ny antoko iray hafa, na dia azon'ny rehetra izay vonona hahita aza nojerena izany.

Tahaka ny nahatonga ny “fotoana fito” ho fitsapana tany am-piandohana tamin'ny taona 1856, fony ny Advantisma Filadelfiana nifindra ho amin'ny Advantisma Laodikeana, dia tonga fitsapana indray koa ny “fotoana fito” any am-pamaranana, eo indrindra amin'izay ifindran'ny Advantisma Laodikeana ho amin'ny Advantisma Filadelfiana. Tsy nahomby ny fitsapana tany am-piandohana tamin'ny 1863, noho ny fandavana ny fotopampianarana ara-Baiboly momba ny “fotoana fito.” Izay tsy hahavita ny fitsapana any am-pamaranana amin'ny 2023 dia noho ny fandavany ny fanandramana takin'ilay fanafody asehon'ny “fotoana fito” ao amin'ny Levitikosy enina amby roapolo.

Zava-dehibe ny namantarana fa ny bokin'i Daniela dia manohana tanteraka ny “fotoana fito” alohan'ny hanombohantsika handinika ny hafatra ara-paminaniana ao amin'ireo toko enina voalohany amin'ny bokin'i Daniela, satria ny toko fahefatra sy fahadimy dia momba ny “fotoana fito”, ary ireo no manondro ny fiandohana sy ny fiafaran'ireo tandroka roa an'ilay bibidia avy amin'ny tany ao amin'ny Apokalypsy toko fahatelo ambin'ny folo.

Hataontsika ao amin'ny lahatsoratra manaraka ny fandinihana ireo toko enina voalohany ireo.

“Ny fahazavana izay noraisin'i Daniela avy tamin'Andriamanitra dia nomena manokana ho an'ireto andro farany ireto. Ireo fahitana izay hitany teo amoron'ny Ulai sy ny Hiddekel, renirano lehiben'i Sinara, dia eo am-panatanterahana ankehitriny, ary tsy ho ela dia hiseho avokoa ny zava-mitranga rehetra nambara mialoha.

Diniho ny toe-javatra nisy ny firenena jiosy tamin'ny fotoana nanomezana ny faminanian'i Daniela.

“Aoka isika hanome fotoana bebe kokoa ho an'ny fandalinana ny Baiboly. Tsy takatsika araka izay tokony ho izy ny teny. Ny bokin'ny Apokalypsy dia misokatra amin'ny didy omena antsika mba hahatakatra ny fampianarana voarakiny. ‘Sambatra izay mamaky sy izay mandre ny tenin'ity faminania ity,’ hoy Andriamanitra, ‘ary mitandrana izay zavatra voasoratra ao

anatiny; fa antomotra ny andro.’ Rehefa isika amin’ny maha-vahoaka antsika hahatakatra izay dikan’ity boky ity ho antsika, dia hisy fifohazana lehibe hiseho eo amintsika. Tsy takatsika amin’ny fahafenoany ny lesona ampianariny, na dia eo aza ny didy nomena antsika mba handinika sy hianatra azy.”

“Taloha dia nambaran’ny mpampianatra fa boky voaisy tombo-kase i Daniela sy ny Apokalypsy, ka dia nitodika niala tamin’ireo ny olona. Ilay voaly izay, noho ny zava-miafina toa manarona azy, no nitana ny maro tsy hanandratra azy, dia nesorin’ny tanan’Andriamanitra mihitsy teo amin’ireo ampahan’ny Teniny ireo. Ny anarana hoe ‘Apokalypsy’ aza dia manohitra ny filazana fa boky voaisy tombo-kase izy. Ny hoe ‘Apokalypsy’ dia midika fa misy zava-dehibe ambara miharihary. Ny fahamarinana ao amin’ity boky ity dia natao ho an’izay velona amin’izao andro farany izao. Isika dia mitsangana eo, efa nesorina ny voaly, ao amin’ny fitoerana masina misy ny zavatra masina. Tsy tokony hijanona ety ivelany isika. Tokony hiditra isika, tsy amin’ny eritreritra tsy mitandrina sy tsy manaja, na amin’ny dian-tongotra maimaika, fa amin’ny fanajana sy ny fahatahorana an’Andriamanitra. Manakaiky ny fotoana izay hahatanterahan’ny faminaniahana ao amin’ny bokin’ny Apokalypsy isika.” Testimonies to Ministers, 113.